

DECIZIE

19 august 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Maria Ghervas
Nicolae Craiu
Victor Burduh
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de către Aurelia Sîngerean, reprezentată de către avocatul Victor Burac,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Aurelia Sîngerean împotriva lui Anatolie Railean cu privire la încasarea cheltuielilor de asistență juridică,

împotriva deciziei din 26 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de către Anatolie Railean, reprezentat de către avocatul Vladislav Ciobanu-Nițuleac, a fost casată integral hotărârea din 11 iunie 2019 a Judecătoria Orhei, sediul central și a fost emisă o nouă hotărâre cu privire la respingerea acțiunii,

constată:

La 31 octombrie 2018 Aurelia Sîngerean a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Anatolie Railean cu privire la încasarea cheltuielilor de asistență juridică.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, în perioada 25 iunie 2015 - 08 februarie 2018, pe rolul Judecătoria Orhei s-a aflat în examinare cauza civilă la cererea de chemare în judecată, depusă la 25 iunie 2015, de către Anatolie Railean împotriva Aureliei Sîngerean cu privire la desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copiilor minori și încasarea pensiei de întreținere a copiilor minori.

A menționat că, în cadrul cauzei civile enunțate, interesele sale au fost reprezentate de avocatul Victor Burac în temeiul contractului de asistență juridică nr. R/F/14/7-2015 din 24 iulie 2015, care prevedea în art. 13 onorariu în mărime de 75 Euro pe oră de lucru, suplimentar compensarea cheltuielilor operaționale, a procurii nr. 2376/2015 autentificate de Consulul general al Republicii Moldova la Milano, Italia, din 21 iulie 2015, valabilă până la 21 iulie 2016, a mandatului seria

MA nr. 0407167 din 27 iulie 2015, a Acordului adițional nr. 1 din 13 august 2015 la contractul de asistență juridică menționat, prin care s-a schimbat datele referitor la client (numele Aurelia Railean a fost modificat în Aurelia Sîngerean), în baza Decretului Președintelui Republicii Italiene de acordare a cetățeniei Republicii Italiene), a procurii nr. 1942/2016 autentificate de Consulul general al Republicii Moldova la Milano, Italia, din 10 iunie 2016, valabilă până la 10 iunie 2017, mandatului seria MA nr. 1165560 din 10 iunie 2016, a procurii nr. 1803/2017 autentificate de Consulul general al Republicii Moldova la Milano, Italia, din 07 iunie 2017, valabilă până la 07 iunie 2018 și mandatului seria MA nr. 1165561 din 09 iunie 2017.

A afirmat că, în rezultatul examinării acțiunii au avut loc 14 ședințe de judecată și cauza a fost expediat de patru ori la Curtea de Apel Chișinău pentru examinarea și soluționarea recursurilor.

A susținut că, prin hotărârea din 28 noiembrie 2017 a Judecătoriei Orhei, sediul central a fost admisă acțiunea depusă de către Anatolie Răilean, a fost desfăcută căsătoria între Anatolie Railean și ea înregistrată la 04 februarie 2000 la Primăria s. Cucuruzeni, r-nul Orhei și a fost stabilit domiciliul copiilor minori cu ea.

A mai susținut că, prin încheierea din 28 noiembrie 2017 a Judecătoriei Orhei, sediul central a fost încetat procesul pe capătul de cerere cu privire la încasarea pensiei de întreținere a copiilor minori, iar prin încheierea din 08 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost restituit recursul declarat de către Anatolie Railean, reprezentat de către avocatul Vladislav Ciobanu-Nițuleac, împotriva încheierii enunțate.

A relevat că, în cauza civilă enunțată nu a solicitat încasarea cheltuielilor de judecată, inclusiv a cheltuielilor de asistență juridică.

A notat că, volumul total de activități legate de prestarea asistenței juridice a constituit 175,5 ore, iar mărimea totală a sumelor achitate de ea în perioada iulie 2015-ianuarie 2018, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică pe dosarul dat, a constituit suma de 14064,50 de Euro, fapt confirmat prin actul de predare-primire a serviciilor de asistență juridică din 20 februarie 2018.

A solicitat încasarea de la pârât a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 14064,50 de Euro.

Prin hotărârea din 11 iunie 2019 a Judecătoriei Orhei, sediul central a fost admisă parțial acțiunea depusă de către Aurelia Sîngerean și au fost încasate de la Anatolie Railean în beneficiul Aureliei Sîngerean cheltuielile de asistență juridică în mărime de 10000 de Euro și în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 6144,81 de lei. În rest acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia din 26 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost admis apelul declarat de către Anatolie Railean, reprezentat de către avocatul Vladislav Ciobanu-Nițuleac, a fost casată integral hotărârea primei instanțe și a fost emisă o nouă hotărâre, prin care acțiunea depusă de către Aurelia Sîngerean a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

La 17 ianuarie 2020 Aurelia Sîngerean, reprezentată de către avocatul Victor Burac, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului a indicat că, nu este de acord cu decizia instanței de apel, deoarece instanța de apel, la emiterea deciziei, a încălcat esențial și a aplicat eronat normele de drept material și procedural și, anume, nu a aplicat legea care trebuia a fi aplicată – art. 10 alin. (1), 75 alin. (4), 81 alin. (1) și 369 alin. (1) lit. d) CPC, coroborate cu art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

A menționat că, recurenta, în referința depusă la cererea apel, a solicitat restituirea acesteia ca fiind depusă de o persoană neîmputernicită, deoarece atât cererea de apel nemotivată din 19 iunie 2019, cât și cererea de apel motivată din 10 octombrie 2019 au fost depuse de către reprezentantul intimatului, avocatul Vladislav Ciobanu-Nițuleac, fiind semnate doar de acesta, însă mandatul, care atestă împuternicirile avocatului și care se conține în original în dosar, nu conține, pe versou, mențiunea expresă privind împuternicirea avocatului de a ataca hotărârea judecătorească, fiind menționat doar „cu toate drepturile, inclusiv de a semna cererea de chemare în judecată (f. d. 191, vol. I).

A susținut că, careva alte mandate, eliberate de către Anatolie Railean avocatului Vladislav Ciobanu-Nițuleac, lipsesc în dosar.

A afirmat că, instanța de apel, contrar art. 81 alin. (1) CPC, nu a supus unui examen efectiv argumentele invocate de către recurentă, limitându-se la alegații abstracte și generale precum că, argumentele privind lipsa împuternicirilor reprezentantului lui Anatolie Railean urmează a fi respinse ca nefondate, or, la actele cauzei este anexat mandatul seria MA nr. 1246207 din 05 decembrie 2018, care atestă acordarea avocatului Vladislav Ciobanu-Nițuleac a tuturor împuternicirilor.

A relevat că, mandatul, care este menționat în decizia instanței de apel, nu prevede, pe versou, acordarea de către intimat a împuternicirilor speciale prevăzute de art. 81 alin. (1) CPC, în particular, a împuternicirii de a ataca hotărârea judecătorească. Astfel, omisiunea de a indica în mandat împuternicirile speciale prevăzute de art. 81 alin. (1) CPC, în particular, dreptul de a ataca hotărârea judecătorească, este sancționată cu decăderea avocatului Vladislav Ciobanu-Nițuleac din dreptul de a depune și semna cererea de apel.

A notat că, cererea de apel nu corespunde art. 365 alin. (4) CPC, astfel, urmează a fi restituită sau respinsă din motivul că, intimatul a renunțat la demersul de scutire de plata taxei de stat la depunerea apelului (f. d. 234, 235, vol. II), însă, ulterior, nu a prezentat dovada de plată a taxei de stat.

Prin referința depusă la 06 februarie 2020 Anatolie Railean, reprezentat de către avocatul Vladislav Ciobanu-Nițuleac, a solicitat declararea recursului ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 01 iulie 2020 a considerat recursul admisibil și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și trimiterea

cauzei spre rejudecare în instanța de apel din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) CPC, săvârșirea altor încălcări decît cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Pe parcursul judecării cauzei s-a constatat că, la 25 iunie 2015 Anatolie Railean a depus cerere de chemare în judecată împotriva Aureliei Railean cu privire la desfacerea căsătoriei și stabilirea domiciliului copiilor minori.

Ulterior, Anatolie Railean a depus cerere de concretizare a pretențiilor, solicitând desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copiilor minori și încasarea pensiei de întreținere a copiilor minori din contul său în beneficiul Aureliei Railean.

Prin hotărârea din 28 noiembrie 2017 a Judecătoriei Orhei, sediul central a fost admisă acțiunea depusă de către Anatolie Railean, a fost desfăcută căsătoria între Anatolie Railean și Aurelia Railean înregistrată la 04 februarie 2000 la Primăria s. Cucuruzeni, r-nul Orhei, sub nr. 02, pentru înregistrarea desfacerii căsătoriei a fost încasată de la Anatolie Railean taxa de stat în mărime de 1000% din unitatea convențională, fiind scutită Aurelia Railean de la plata taxei de stat și a fost stabilit domiciliul copiilor minori, XXXX, YYYY și ZZZZ, cu mama Aurelia Railean (Sîngerean).

Totodată, prin încheierea din 28 noiembrie 2017 a Judecătoriei Orhei, sediul central a fost încetat procesul pe capătul de cerere cu privire la încasarea pensiei de întreținere a copiilor minori.

Ulterior, prin încheierea din 08 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost restituit recursul declarat de către Anatolie Railean, reprezentat de către avocatul Vladislav Ciobanu-Nițuleac, deoarece a fost depus în afara termenului legal, iar recurentul nu a solicitat repunerea în termen.

Din materialele dosarului rezultă că, în cadrul cauzei civile enunțate, interesele Aureliei Sîngerean au fost reprezentate de către avocatul Victor Burac.

Înaintând prezenta cerere de chemare în judecată, Aurelia Sîngerean a solicitat încasarea de la Anatolie Railean a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 14064,50 de Euro.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia temeiniciei parțiale a acțiunii, încasând de la Anatolie Railean în beneficiul Aureliei Sîngerean cheltuielile de asistență juridică în mărime de 10000 de Euro și în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 6144,81 de lei, în rest respingând acțiunea ca fiind neîntemeiată.

Ulterior, instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelului declarat de către Anatolie Railean, reprezentat de către avocatul Vladislav Ciobanu-Nițuleac, a ajuns la concluzia temeiniciei acestuia, casând integral hotărârea primei instanțe și pronunțând o nouă hotărâre, prin care a respins acțiunea depusă de către Aurelia

Sîngerean ca fiind neîntemeiată.

Verificând legalitatea deciziei instanței de apel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că, instanța de apel a încălcat normele de drept procedural.

În conformitate cu art. 118 alin. (3) CPC, circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

Iar, în conformitate cu art. 373 alin. (1) și (2) CPC, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanța de apel de către participanții la proces.

Reieșind din limitele judecării apelului consfințite în norma enunțată, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că, contrar acestor prevederi, instanța de apel, judecând apelul, a trecut în mod superficial asupra circumstanțelor cauzei, fără a examina legalitatea și temeinicia hotărârii supusă apelului sub toate aspectele, în raport cu regulile și legislația ce guvernează litigiul în cauză.

În conformitate cu art. 75 alin. (1) CPC, în proces civil, persoanele fizice își pot apăra interesele personal, prin avocat sau avocat stagiar.

În conformitate cu art. 80 alin. (7) CPC, împuternicirile date avocatului sau avocatului stagiar se atestă printr-un mandat, eliberat de reprezentat și certificat de avocat.

Conform art. 60 alin. (2) din Legea cu privire la avocatură nr. 1260-XV din 19 iulie 2002, împuternicirile avocatului și ale avocatului stagiar se confirmă prin mandat. Formularul mandatului este un document de strictă evidență. Conținutul, forma și modul de utilizare a mandatului se aprobă de către Guvern.

Pct. 2 din Hotărârea Guvernului RM nr. 158 din 28 februarie 2013 cu privire la aprobarea formularului și modului de utilizare a mandatului avocatului și al avocatului stagiar prevede că, formularul mandatului avocatului și al avocatului stagiar sunt documente de strictă evidență, care confirmă împuternicirile acestora.

Din materialele dosarului rezultă că, la 19 iunie 2019 avocatul Vladislav Ciobanu-Nițuleac a depus în interesele lui Anatolie Railean cererea de apel nemotivată, iar la 10 octombrie 2019 a depus cererea de apel motivată împotriva hotărârii primei instanțe, ambele fiind semnate doar de acesta.

Instanța de apel, reținând că, la actele cauzei este anexat mandatul din 05 decembrie 2018, care atestă acordarea tuturor împuternicirilor avocatului Vladislav Ciobanu-Nițuleac de a acționa în interesele lui Anatolie Railean, a omis să verifice valabilitatea acestui mandat și să se expună asupra corectitudinii îndeplinirii acestuia, or, conform pct. 6 din Hotărârea Guvernului RM nr. 158 din 28 februarie 2013 cu privire la aprobarea formularului și modului de utilizare a mandatului

avocatului și al avocatului stagiar, formularul mandatului avocatului conține pe partea verso următoarele elemente obligatorii: 1) pe recto se înserează: a) numărul și seria; b) denumirea biroului asociat de avocați; c) denumirea cabinetului avocatului; d) datele de contact; e) denumirea „MANDAT”; f) numele și prenumele avocatului; g) numărul licenței și data eliberării; h) numărul contractului de asistență juridică și data semnării; i) numărul deciziei coordonatorului Oficiului Teritorial al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat și data semnării; j) semnătura avocatului, certificată prin ștampilă; 2) pe verso se înserează: a) împuternicirile avocatului; a¹) numele și prenumele clientului; b) semnătura clientului sau, după caz, a avocatului.

Totodată, pct. 8 din Hotărârea Guvernului RM enunțată prevede că, împuternicirile avocatului și ale avocatului stagiar în procesul civil, stabilite conform art.81 din Codul de procedură civilă, urmează a fi consemnate pe versoul mandatului sau, după caz, în procura întocmită la cererea clientului, în modul stabilit de lege. Dacă se întocmește o procură, avocatul sau avocatul stagiar va nota pe versoul mandatului textul „Conform procurii anexate” și va semna versoul mandatului în locul clientului.

În conformitate cu art. 81 CPC, împuternicirea de reprezentare în judecată acordă reprezentantului dreptul de a exercita în numele reprezentatului toate actele procedurale, cu excepția dreptului de a semna cererea și de a o depune în judecată, de a recurge la arbitraj pentru soluționarea litigiului, de a renunța total sau parțial la pretențiile din acțiune, de a majora sau reduce cuantumul acestor pretenții, de a modifica temeiul sau obiectul acțiunii, de a o recunoaște, de a încheia tranzacții, de a intenta acțiune reconvențională, de a transmite împuterniciri unei alte persoane, de a ataca hotărârea judecătorească, de a-i schimba modul de executare, de a amâna sau eșalona executarea ei, de a prezenta un titlu executoriu spre urmărire, de a primi bunuri sau bani în temeiul hotărârii judecătorești, drept care trebuie menționat expres, sub sancțiunea nulității, în procura eliberată reprezentantului persoanei juridice sau în mandatul eliberat avocatului.

Așadar, dreptul de a ataca hotărârea judecătorească urmează a fi prevăzut expres în mandatul avocatului sub sancțiunea nulității.

În mandatul avocatului din 05 decembrie 2018 nu este indicat că, avocatul Vladislav Ciobanu-Nițuleac este împuternicit cu dreptul de a ataca hotărârea judecătorească.

La materialele cauzei nu este anexat alt mandat sau procură în care să fie indicat expres dreptul de a contesta hotărârea judecătorească.

Așadar, instanța de apel nu a verificat dacă apelul declarat de către avocatul Vladislav Ciobanu-Nițuleac este depus de o persoană care este în drept să-l declare, prin ce s-a comis o eroare judiciară, care nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere că, eroarea judiciară în cauză nu poate fi corectată de către instanța de recurs, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa integral decizia instanței de apel și de a trimite cauza spre rejudecare în instanța de apel.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și să adopte o decizie legală și întemeiată, respectând dreptul garantat al părților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de către Aurelia Sîngerean, reprezentată de către avocatul Victor Burac.

Se casează integral decizia din 26 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Aurelia Sîngerean împotriva lui Anatolie Railean cu privire la încasarea cheltuielilor de asistență juridică, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Maria Ghervas

Nicolae Craiu

Victor Burduh

Mariana Pitic